SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

V. 187. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 3, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го ЖОВТНЯ 1989 Ч. 187. РІК XCVI.

СТВОРЕНО УРЯД УНРАДИ В ЕКЗИЛІ

М. ПЛАВЮК ПЕРЕБРАВ ОБОВ'ЯЗКИ ПРЕЗИДЕНТА УНР

Під час нарад Уряду (зліва): В. Селенко, С. Ворох, М. Герець, В. Жила, К. Луценко, М. Воскобійник, І. Самійленко, М. Пап, М. Суховерський, В. Марко, Ю. Іхтярів і М. Липовецький.

Філядельфія (УІБ). — У п'ятницю і суботу, 15-го і 16-го вересня ц.р., перед полуднем тут у приміщенні Дому УНР відбулися наради Уряду УНР, на яких, між іншим, на пропозицію голови Уряду проф. Івана Самійленка заприсяжено новостворений Уряд УНР у такому складі: д-р Степан Ворох — член уряду спеціяльних доручень, інж. Михайло Герець — керівник Ресорту крайових справ, проф. Володимир Жила — керівник Ресорту культури і науки; інж. Юрій Іхтярів — керівник Ресорту внутрішніх справ, мґр Микола Липовецький — без ресорту (голова Представництва ДЦ УНР на Канаду), Костянтин Луценко — керівник Ресорту фінансів, ред. Володимир Марко — керівник Ресорту преси та інформації, д-р Михайло Пап — заступник голови Уряду — керівник Ресорту зовнішніх справ, інж. Всеволод Саленко — член Уряду спеціяльних доручень, д-р Микола Суховерський — керівник Ресорту юстиції.

У суботу, 16-го вересня ц.р., в пополудневих годинах відбулося спільне ділове засідання Президії УНРади і Уряду УНР, яким проводив голова УНРади проф. Михайло Воскобійник.

Після відкриття нарад і прослухання програмового слова голови УНРади відбулося уконституювання Президії УНР, у висліді якого першим заступником голови УНР вибрано інж. Миколу Світуху з Канади, а секретарем д-ра Зенона Городиського. Всі члени Президії УНРади, які заступають в ній політичний, громадський і номінаційний сектори, є заступниками голови УНР і входять у відповідні комісії — крайових, зовнішніх, внутрішньо-політичних, культури і науки та фінансових справ — при Президії УНРади.

У дальших точках програми було заслухано експозе голови Уряду УНР проф. І. Самійленка, яке після ділового обговорення прийнято для практичного застосування у праці новоствореного Уряду.

На пропозицію д-ра З. Городиського прийнято текст ствердження Президії УНР і Уряду УНР про стан здоров'я Президента УН-Республіки Миколи Лівицького, на підставі якого та у згоді з 19-ою статтею, 2-ою і 3-ою точками Тимчасового Закону ДЦ УНР, віцепрезидент УНР Микола Плавюк з днем 16-го вересня ц.р. перебрав обов'язки Президента УНР на час тривання недуги Президента М. Лівицького.

Наради відбулися у діловій атмосфері, що є запорукою тісної співпраці Президії УНРади й Уряду УНР.

ГОТОЮТЬСЯ ДО З'ЇЗДУ УГС

Лондон (УЦІС). — Як повідомляє Богдан Горинь, член львівської реґіональної ради Української Гельсінкської Спілки (УГС), під кінець жовтня відбудеться крайовий з'їзд УГС, на якому буде розглянена можливість включення в програму цієї неформальної організації вимога про незалежність України.

Б. Горинь, який бере участь у підготовчих працях з'їзду, між іншим, так схарактеризував працю і майбутні пляни цієї організації: „Протягом року своєї діяльности УГС активно зростала у своєму членстві і тепер нараховує понад 1,000 членів. Точніше кількість членів буде підрахована мандатною комісією на з'їзді, оскільки членство росте кожного дня. Очевидно, УГС досягла великого суспільно - політичного впливу, і з нею активно рахуються, можливо вона вже виконала свою місію і повинна змінити свою назву і свою програму".

„Зараз більшість членів УГС прийшли до висновку, що всі надії на можливість розвивати економіку вільно, політичне життя і культурне в рамках Союзу є неможливим і тільки незалежність може забезпечити всі сфери розвитку життя народу".

МІЖНАРОДНИЙ ПЕН ПРИЙНЯВ УКРАЇНСЬКУ ГРУПУ

Монтреаль, Кве. (Л. Палій). — У четвер, 27-го вересня 54-ий Світовий конгрес Міжнародного ПЕН, який відбувся в Торонто, а опісля в Монтреалі, прийняв у члени Український Відділ ПЕН. З цієї нагоди визначний поет і письменник Микола Вінграновський відчитав слово в українській мові, в якому говорив про майже 2000-літню історію української літератури, як теж про сучасну загрозу, яка нависла над українською мовою. Слово було перекладено на англійську та французьку мови. Українського делеґата привітав Міжнародний Президент ПЕН Рене Таверніє і заявив, що глибоко зворушений його словом. Делеґати інших народів також тепло вітали Україну, як нового члена.

М. Вінграновський був уповноважений виступити в імені групи таких членів Спілки Письменників України: Іван Драч, Володимир Яворівський, Юрій Щербак Микола Вінграновський, Роман Іваничук, Іван Дзюба, Микола Жулинський, Павло Мовчан, Павло Загребельний, Олесь Гончар, Борис Олійник, Валерій Шевчук, Євген Гуцало, Леонід Талалай, Леонід Мушкетик Роман Лубківський, Анатолій Дімаров, Іван Чендей. Ліна Костенко ще досі не дала своєї згоди очолювати Український ПЕН.

Як відомо, до централі зголосилася з України ще друга група, в якій є два члени Спілки Письменників України і письменники репресовані в минулому. М. Вінграновський висловив надію, що справа приєднання другої групи до ПЕН буде вирішена в найближчому часі у Києві.

Крім українців прийнято також й чехів і словаків. Не прийнято до міжнародного ПЕН клюбу групу письменників з Пуерто Ріко.

Дітройт готується до відзначення 50-ліття Закарпатської України

Дітройт (В. Баран). — З великою пильністю приготовляється місцева громада до святкового відзначення 50-ліття постання Закарпатської Української держави, яке відбудеться в неділю, 22-го жовтня ц.р. в год. 3-ій по полудніл в залі школи Воррен Вудс, 13400 12 Mile Rd., ріг Schoenherr Rd.

Промови виголосять о. д-р Севастіян Сабол і проф. Михайло Пап, оба уроджен ці Срібної Землі.

В мистецькій частині виступить дівочий хор „Веснівка" під керуванням Квітки Зорич-Кондрацької та тріо „ Верховина" під керівництвом Олени Глібович з Торонто.

Регабілітують болгарів, репресованих в СССР

Софія, Болгарія. — Газета „Работніческо Дєло" опублікувала рішення Політбюра КЦ БКП про регабілітацію болгарських політичних еміґрантів, репресованих в СССР. У першому списку жертв сталінського терору є 416 прізвищ.

Кореспондент аґентства „Софія-пресс" у Москві Венцель Райчев розповідає про це на сторінках газети „Московские Новости" з 24-го вересня, де він пише:

„Доля політичних еміґрантів у СССР відзначена особливим траґізмом. Це були люди, які чудом вирвалися із фашистських застінків у себе на батьківщині. Вони приїхали до першої в світі держави робітників і селян, свято вірячи, що знайдуть свободу й можливість продовжувати боротьбу з фашистами".

З Болгарії до Совєтського Союзу в різний час прибуло близько 3,000 еміґрантів, з яких близько 600 загинули, а репресовано було понад 1,000. Їх заарештовували здебільшого в 1934-37 роках. Були арешти і в 1949 році. Брали навіть тих, хто після концтаборів повернувся на батьківщину.

„В невеликій країні, де кожна людина на видноті, громадськість не могла залишатися байдужою до долі цих людей, — пише Райчев. Так, уже в 1962 році ЦК партії і уряд Болгарії регабілітували тих, про кого надійшли хоч якісь відомості. У 1962 році Політбюро ЦК БКП прийняло рішення про повну регабілітацію всіх болгарських політичних еміґрантів, репресованих в СССР і в Болгарії. Однак, з приходом до влади Брежнєва, архіви Комінтерну, Профінтерну, КҐБ і Верховного суду СССР було закрито, будь-які дослідження в цьому напрямку заборонено".

Політика гласности дала змогу лідерам Компартії Болгарії поновити розшуки для встановлення правди. Політбюро ЦК БКП прийняло рішення відновити безперервний партійний стаж репресованих політичних еміґрантів і вимагати від уряду СССР виплати матеріяльних відшкодувань репресованим та їхнім родинам.

Міхаїл Ґорбачов передав Тодорові Живкову документи, у яких насвітлюється ролю Ґеорґія Димитрова, щоб довести його невинність. З документів видно, що він не одноразово намагався врятувати репресованих, які „признавалися" в злочинах під тортурами. Документи свідчать, що Ґ. Димитров і В. Коляров все ж врятували з рук НКВД чимало людей.

ЛИТВА НАСТОЮЄ НА ЗМІНІ ЗАКОНУ ПРО АРМІЮ

Москва. — Як повідомляє, московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Естер Файн, минулої п'ятниці Верховна Рада Литовської ССР прийняла законопроєкт, згідно з яким від 1-го січня 1990 року громадяни республіки будуть проходити військову службу на литовській території або, в крайньому випадку, на території Прибалтійської військової округи.

Литовські законодавці настоюють також на тому, щоб справа про придатність для служби в армії вирішувалася віднині медичними комісіями, що складаються з лікарів-литовців.

Республіканська Верховна Рада, разом з тим, відхилила пропозицію заборонити військовослужбовцям з інших республік брати участь в голосуванні у виборах в загальносоюзні, республіканські і місцеві органи влади.

Вимога литовців, як вважають, буде відхилена. Проти реґіонального формування бойових частин рішуче виступає міністер оборони СССР Дімітрій Язов, який вважає, що в критичній ситуації вони будуть менш надійними, ніж „інтернаціональні" бойові підрозділи.

На недавньому Пленумі ЦК КПСС Д. Язов рішуче осудив пропозицію першого секретаря ЦК КП Грузії Ґіві Ґумбарідзе, який також запропонував створювати національні військові частини.

Оправдуючи збереження „інтернаціональної" структури совєтської армії, Язов виголосив тираду, яка відрізняється від стилю „батьків перебудови". Він накинувся на американський імперіялізм і підступність НАТО, обвинувативши „супротивників" в тій же інтернаціоналізації їх збройних сил.

„Ми за мир, — сказав Язов. — Ми дали зобов'язання ні на кого не нападати першими, але ми не повинні забувати і 1941 рік".

Рішення Верховної Ради Литви, до якої з явною симпатією ставляться в багатьох інших республіках, викликане конкретними фактами ґеноциду, знущань, переслідувань і навіть сексуального насилля, якого зазнають військовослужбовці-прибалтійці в далеких частинах і ґарнізонах. Деякі, особливо кричущі, випадки підтверджені місцевими і центральними газетами. В липні минулого року вояк-литовець конвойних частин міністерства внутрішніх справ застрілив сімох вояків і прапорщика, які зґвалтували його в „столипінському" вагоні.

На початку цього року вояк-естонець дезертирував, не винісши постійних знущань.

Багато новобранців з прибалтійських республік відмовляються від присяги, заявляючи, що вважають совєтську армію окупаційною.

У СВІТІ

МАДЯРСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ СХВАЛИВ закон, яким дозволяється громадянам висловлювати свобідно свої думки чи пропаґувати політичні та соціяльні зміни. Це схвалення є частиною цілого ряду нових законів, ціллю яких є зблизити мадярське правосуддя до багатопартійної системи та до міжнародних вимог прав людини. Всі ці нові закони стають відразу діючими, бо, як сказав мадярський міністер справедливости Кальман Кульчар, „ці закони є на те, щоби створити леґальні обставини для змін, які провадять до нового конституційного ладу та елімінують перепони на шляху до багатопартійної системи".

У ГОНОЛЮЛЮ НА ГАВАЯХ помер у четвер, 28-го вересня ц.р., колишній президент Філіппін, Фердінанд Маркос, який правив цією країною впродовж 20-ти років аж до усунення його від влади в 1986 році. Ф. Маркос помер від розриву серця на 72-му році життя. Як заявив речник медичного центру св. Френсіса Юджін Тіванак, в останніх 10-ох місяцях перебування Ф. Маркоса в лікарні було позначене загальним занепадом його здоров'я. Ф. Маркос помер на вигнанні без відбуття суду за кримінальні оскарження зі сторони ЗСА, що за 20 років свого правління він ограбив державний скарб Філіппін на 100 міл. дол. Теперішній президент Філіппін Коразон Акіно з приводу смерти Ф.Маркоса висловила співчуття родині, зарядила зниженн прапорів до половини маштів, але дозволу на похования його у Філіппінах не дала.

НОВА ХВИЛЯ СХІДНЬОНІМЕЦЬКИХ громадян на територію західньонімецької амбасади у Празі започаткувала нову кризу в масовій іміґрації до Західньої Німеччини, що почалася влітку ц.р. Згідно з повідомленнями офіційних чинників Західньої Німеччини, понад 2,000 осіб перебуває на території амбасади і кожного дня їхнє число збільшується, бо туристи зі Східньої Німеччини не потребують спеціяльного дозволу щоби переїздити кордон Чехо-Словаччини. Велике число цих нових шукачів еміґрантської візи — це молоді люди, що їхали до Чехо-Словаччини як глядачі на міжнародні змагання копаного м'яча. Дуже мале число з цих осіб повірило обіцянкам уряду Східньої Німеччини, що коли вони повернуться домів, то їм буде дозволено еміґрувати до шістьох місяців.

УРЯД СССР СТАРАЄТЬСЯ ще більше зганьбити колишнього президента Леоніда Брежнєва, відібравши йому найвище військове відзначення країни. Офіційне пресове аґентство ТАСС подало до відома, що Л. Брежнєву, який помер у 1982 році, відібрано орден „Перемоги" тому, що він йому не належався. Взагалі Л. Брежнєв по смерті став жертовним козлом, на якого від 1985 року спихають всі невдачі в СССР. Рішення про відібрання йому ордену „Перемоги" схвалено Президією Верховної Ради.

КІЛЬКА ГОДИН ПІСЛЯ ТОГО, як грецький парлямент проголосував, щоби поставити під суд колишнього президента Андреаса Папандреу за хабарництво і корупцію, грецький уряд союзу консерватистів і комуністів подався до димісії з початком цього тижня та назначив нові вибори на 5-те листопада ц.р. Ця коаліція консерватистів і комуністів була створена виключно для того, щоби оскаржити і поставити перед суд колишніх міністрів соціялістичного уряду, яких обвинувачено в різнородних фінансових надужиттях. Уважаючи своє завдання закінченим, уряд зрезиґнував.

ЛІБЕРАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНА партія прем'єр міністра Тошікі Каіфу відкинула вимогу секретаря Державного департаменту Джеймса Бейкера, щоби Японія внесла відповідну суму грошей на допомогу нікараґуанським повстанцям. Ця вимога, передана закордонному міністрові Японії Таро Накаямі минулого тижня в ООН, дещо здивувала японців, а деякі з них уважають таке домагання досить нетактовним зі сторони ЗСА.

В Чикаґо пом'янули Патріярха Йосифа

Чикаґо (Н.Н.). — В п'яту річницю смерти Патріярха-Ісповідника Йосифа Сліпого тут відбулися гідні поминки цієї сумної річниці. З ініціятиви місцевого Відділу Українського Патріярхального Товариства відслужено 7-го вересня в катедрі св. о. Миколая Панахиду з участю Владики Інокентія Лотоцького та у співслужбі сімох священиків і диякона. Співав катедральний хор „Славута" під диригентурою Юрія Яримовича. Глибоко змістовну проповідь виголосив о. Андрій Чировський, провівши паралелю між двома провідними постатями в Українській Католицькій Церкві XX століття, Слугою Божим Андреєм і Патріярхом Йосифом.

Після Панахиди зібралися учасники жалібної врочистости в Культурно-Релігійному Осередку свв. Володимира і Ольги. Зібрання відкрив о. митрат Маріян Бутринський, після чого хор собору „Прометей", під орудою Наді Савин, проспівав кант М. Лисенка на слова Лесі Українки „Умер наш Батько". Цей твір, написаний для вшанування Т. Шевченка, чудово підходив і для цієї нагоди. Голова Відділу д-р Василь Маркусь виголосив коротке слово, подаючи історичне й історіософічне значення постаті покійного Патріярха.

Згодом був висвітлений фільм продукції Ярослава Кулинича під заголовком „В'язень Христа ради" про життя і діяльність Патріярха Йосифа. Фільм повторено в наступних трьох днях.

В АМЕРИЦІ

ВЛАДА ЗСА ЕФЕКТИВНО та швидко зареаґувала на потреби потерпілих від руйнуючого гураґану Гюго в Південній Каролайні, Пуерто Ріко та Вірґінських островах, виділивши 1.1 біл. дол. В п'ятницю, 29-го вересня ц.р., президент Буш виїхав до Південної Каролайни, щоб стати свідком заподіяних шкод та підписати рахунок, що мав би стати великою допомогою потерпілим. У наслідок гураґану Гюго було 29 смертельних випадків, з яких 18 — в південній Каролайні, та 33 особи загинуло на Карібійських островах. Десятки тисяч людей залишилось без даху над головою.

У ЧЕТВЕР, 28-ГО ВЕРЕСНЯ ц.р., президент Джордж Буш зустрівся з президентом Колюмбії Вірґіліо Барко Барґас, який казав раніше, що не шукає більшої допомоги у боротьбі з торгівцями наркотиками. В короткій розмові перед зустріччю президент Барко сказав, що Колюмбія отримала від ЗСА допомогу в сумі 65-ти міл. дол.

УРЯД ЗСА ПОІНФОРМУВАВ Ізраїль у своєму намірі продати Савдійській Арабії біля трьохсот танків та вжити заходів, щоб Ізраїль забезпечив невтручання Єрусалиму в цю трансакцію. Адміністрація Буша вирішила досягнути принципового порозуміння з Ізраїлем, щоб він не використав свого впливу в Конгресі з наміром заблькувати цей плян. Військові спеціялісти в Вашінґтоні дуже зацікавлені у цій трансакції, яка повинна принести прибуток від 700 міл. дол. до 1. біл. дол. (один танк типу M1-A1 коштує біля 2,6 міл. дол.), можливість позбутися танків застарілого типу та втримати продукцію танків модерного типу.

НАЙБІЛЬША КІЛЬКІСТЬ жидів, 1,250 осіб, від кінця Другої світової війни прибула на міжнародне летовище ім. Дж. Ф. Кеннеді в четвер, 28-го вересня ц.р. Як відомо, 30-го вересня — кінець фінансового року в Америці, а з 1-го жовтня — початок нового 1990 фінансового року, для якого встановлена нова квота еміґрантів з Совєтського Союзу, що обмежує кількість жидів. Масовий приїзд жидів з Совєтського Союзу до Америки співпав із жидівським Новим роком. За жидівським календарем в п'ятницю скінчився 5749 рік та почався 5750 рік.

„Час увійти нам в американське музичне життя!"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Такої думки є Ірина Стецура, ініціяторка і організатор серії концертів в Українському Інституті Америки п.з. „Музика в Інституті". Вона приходить до редакції вивінувана в багатий матеріял про цей задум, який вже в жовтні увійде в життя. Саме для пояснення того сміливого задуму — вона переконана, що найвищий час вийти з нашими музиками із чисто українського середовища в американське життя і показати нашим співгромадянам віртуозність українських мистців.

„Ми маємо таких визначних музик в Україні і тут, а про них чужий світ мало, а то й взагалі не знає. Не забувайте, що до часів перебудови, українських музик ніяк не хотіли висилати з концертами до ЗСА і щойно недавно ми мали нагоду почути тут таких знаменитих солістів як Олег Криса чи Олександер Слободяник, а тепер сподіємося приїзду ще інших, — пяніста Миколи Сука, челістки Марії Чайківської, квартету ім. Лисенка і може ще інших. Для усіх них треба тут нам збудувати відповідне підложжя і заопікуватися ними, щоб ми їх не втратили для нашої спільноти, як вже не одного втратили минулими роками, — вияснює нам І. Стецура.

— А в який спосіб ви плянуєте притягнути чужинецьку публіку на цю серію концертів? — питаємося.

І. Стецура розповідає про концерти в УІА.

Перш усього перший бенефісовий концерт, що відбудеться вже 15-го жовтня ц.р. виконують вповні неукраїнські музики, яких нам вдалося намовити виступити в інавґураційному концерті. Це Олександер Торадзе, пяніст з Грузії, Шерил Селцер і Джоель Сакс — дуо піяністів і відома співачка Лусі Шелтон. Усі вони дають з приємністю свій час і сили, не вимагаючи винагороди, щоб розпочати нашу серію. Після 45-хвилинного концерту буде прийняття з шампанським для учасників цієї імпрези. А відтак буде цілий ряд концертів в часі між жовтнем і квітнем, в яких серію камерної музики очолює скрипаль О.Криса, а серію композиторів Вірко Балей.

І. Стецура витягає програмку незвичайно дбайливо та професійно оформлену і ми маємом нагоду лише кинувши на неї оком ствердити, що там містяться усі інформації, які ми хотіли б знати. Там точні дати концертів та інформації про поодиноких виконавців, окрема частина як замовляти квитки, знімки артистів і велика знімка Українського Інституту Америки із відповідним поясненням.

Довідуємося, що цю програмку оформила професійна мисткиня Таня Кравців, знімки виконав Богдан Ґеруляк, а вступний текст зробила Тамара Кукрицька-

(Закінчення на стор. 3)

ГІСТЬ З УКРАЇНИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ СУА

Філядельфія. — Окружна Управа СУА у Філядельфії влаштовує у суботу, 14-го жовтня ц.р., цілоденну конференцію для голів Відділів їх заступниць і усього членства.

Конференція є присвячена Тарасові Шевченкові у 175-ліття з дня його народження. Ціллю конференції є звернути увагу на події в Україні та вплив цих подій на українську громаду в Америці. На конференції виступить гість з України Максим Полошняк.

Ведуча конференцією Марія Кондрат.

З'ЇЗД ЗАЛЬЦБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

Кергонксон, Н.Й. — В днях 6-го, 7-го і 8-го жовтня ц.р. на Союзівці відбудеться 11-ий З'їзд Зальцбурзької гімназії. У справі замовлень слід телефонувати на число Союзівки (914) 626-5641.

ВИСТАВКА І. СОЧИНСЬКОЇ-ШИПРИКЕВИЧ

Філядельфія. — У днях 6-го, 7-го і 8-го жовтня ц.р. в УОКЦентрі буде відкрита мистецька виставка Ільони Сочинської-Шиприкевич. Виставку влаштовує 43-ій Відділ Союзу Українок Америки. Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю, 6-го жовтня ц.р., о год. 8-ій вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Хвора освітня система в Америці

Конференція 50-ти губернаторів під головуванням президента Джорджа Буша, яка відбулася 27-го—28-го вересня у Шарлотсвиллі, Вірджінія, була першою того роду подією в історії Америки. Бо та конференція була присвячена виключно проблемі шкільництва в Америці. Тому Буш вибрав для неї наче символічне місце нарад — університет, що його оснував третій з черги президент ЗСА Томас Джефферсон, який теж сам накреслив архітектурний плян цієї історичної будівлі. Ініціятива вийшла від губернаторів, затурбованих низьким рівнем випускників американських середніх і високих шкіл. В епосі могутнього розвитку техніки державний апарат і всі його клітини, зокрема у ділянці економіки, потребують мових молодих високоосвічених, фахових сил, а замість них є кадри неуків. Не йдеться про якусь державну контролю над шкільництвом, а про створення пляну санації освітньої системи на всю Америку.

Лихо у тому, що у кожному стейті, у кожному місті і чи не в кожній школі, від початкової починаючи до університету включно, існує інша програма, інший підхід педагогів до вихованців та інший спосіб навчання. У великій більшості рівень знання випускників — жалюгідний. Вчителі і професори як правило тримаються принципу колективного, а не індивідуального навчання, себто занедбується розвиток таланту окремого учня і студента. Пропала теж дисципліна і настало розгнуздання учнів, правда, не скрізь, бо у церковних чи приватних школах з високими оплатами відносини інші та вищий ступень знання у ґрадуантів. Скасування Верховним Судом навчання релігії у публічних школах усіх ступенів та загальна сучасна революція у світі понять про мораль і етику довели до внутрішньої анархії у численних школах, до втрати школою її духового змісту. Вчительський персонал перестав цікавитися вихованням дітей і молоді, а при теперішній заробітковій праці обоїх батьків — діти кожного віку не знаходять керми ні дома, ні в школі, тільки — на вулиці. І зростає кількість учнів, які покидають школу, поширюється наркоманія і злочинство серед школярів і збільшується кількість обортів школярок.

Великим злом американської шкільної системи — є надмірне наголошування спорту. Це вже не захоплення, а фанатизм, який всі інші ділянки зацікавлення зіштовхує на задній плян. Від малих дітей до студентського віку включно, спорт є душею, спорт є центром уваги. Американські діти заслуговують собі на признання своїх учителів і професорів своїми спортовими успіхами, а також у батьківському домі від дитинства чують найбільше про висліди розгр на ґрищах безболу, футболу, кошиківки, гокею чи теніса. Телевізія служить пречисленним глядачам головно для стеження за спортовими іграми. Те захоплення спортом довело в ділянці освіти до двох абсурдів: студенти університетів отримують так звані спортові стипендії, як винагороду не за добрі висліди в науці, а за успіхи у такому то спорті. Наслідок такий, що дуже часто ґрадуант середньої школи чи університету не вміє написати аплікації при вишукуванні собі високої школи чи верстату праці. Різні великі університети самі стали власниками просторих спортових стадіонів і арен, що їх виповнюють десятки тисяч глядачів, які платять високі кошти вступу. Отож спорт став джерелом грошового прибутку університетів. Настав занепад інтелектуальної вартости молодої людини. У безлічі поважних установ і підприємств позначувався брак дійсно освічених, інтеліґентних ініціятивних людей, відсутність його елементу, що його прагне мати новітня великодержава.

Керівні чинники економічного світу почали тривожитися цим станом, коли раз- у-раз насувалось порівняння зі станом освіти в Америці та Західній Европі. За Австро-Угорщини, а й тепер у більшості країн Західньої Европи у 8-клясовій клясичній гімназії вчать від першої кляси латину, від третьої — грецьку, обов'язковою одну іноземну мову. Математику вчать від першої кляси народної школи аж до гімназійного іспиту зрілости включно. Було і є тіловиховання, була і є гімнастика, прогулянки, але й була та існує дисципліна не тільки защеплення учням знання, але й виховування їх на чесних громадян. В Америці є понад 1,000 коледжів із претенсіями на високе шкільництво, але велика більшість їх не сягає рівня західньоевропейської середньої школи.

Очевидно, два дні для розгляду такої величезної і складної проблеми замало. Конференція у Шарлотсвіллі вирішила провести наступну таку зустріч у лютому 1990 року, знову під кермою Президента, а до того часу гурт фахівців має виготовити проєкт і бюджет — для дискусії. Це довга, складна і коштовна справа — направити зло, яке закоренилося і ввійшло вже наче у традицію. Але започатковано заходи для поліпшення освітньої ситеми.

Михайло Кучер

ПОЛЬЩА — УВАЖНО!

12-го вересня ц. р. Сейм затвердив новий уряд Польщі на чолі з Тадеушом Мазовецьким. В новий уряд увійшли всі політичні сили Польщі. Портфель міністра закордонних справ дістав К. Скубишевський, людина майже невідома в Польщі, а що казати про закордон. Досі Скубишевський перебував в оточенні єпископату, був експертом в релігійних справах. В руках партії опинився пост голови державного пляну, міністерства оборони і транспорту. Міністерство оборони в руках комуністів значить дуже багато, навіть більше як міністерство внутрішніх справ. Міністерство оборони в руках комуністів — це ніби часова бомба. У відповідний час вона може вибухнути та знівечити всі досягнення „Солідарности" і може опанувати старе становище в Польщі.

Тут варто пригадати аналогічне становище в Чехо-Словаччині після війни. Тоді в чеському уряді комуністи були в меншості і навіть не мали свого президента. Зате в руках комуністів було міністерство внутрішніх справ, а саме: міліція, державна безпека, охорона кордонів, контроля над виборами. Як наслідок, комуністи захопили владу мирним шляхом, спровокувавши урядову кризу.

В новому уряді Польщі є генерали Ч. Кіщак і Ф. Сивицький, який 1968 року командував континґентом польського війська, яке увійшло до Чехо-Словаччини, щоб знищити „Празьку весну".

Чи можна вірити ген. Кіщакові, коли він обіцяв переорганізувати міністерство внутрішніх справ. Воно ніби має слухати не партію, а служити цілому суспільству.

Лех Валєнса обіцяв підтримати нову владу, а Куронь, міністер праці, пропонує новий закон про страйки. Міністер не має наміру заборонити страйки взагалі. Тільки треба страйкуючим не оплачувати днів страйку. Не вмер Данило! — болячка задушила".

Прем'єр Мазовецький вважає це останнім шансом досягнути того, щоб Польща стала правовою державою. Нормальною в західньому розумінні того слова.(!) Тоді всі громадяни будуть вільні. До того необхідно деполітизувати армію, обмежити цензуру і всім суспільно-політичним силам забезпечити доступ до радіо і телевізії.

Економічні реформи не мають відставати від політичних. Необхідно загальмувати інфляцію, зменшити бюджетні видатки, упорядкувати кредитову систему, переорієнтувати оборонну продукцію. Необхідно створити акційні підприємства, біржу, добитися збільшення вартости злотого на міжнародному ринку. Тепер в Польщі за американського доляра можна купити все, що хочеш, а на „чорному" ринку вартість американського доляра сягнула 3,500 польських злотих. Цифра фантастична і одночасно реальна. Хуткого поліпшення життєвого рівня очікувати не слід. Може навпаки. Треба сподіватися нової підвишки цін на харчові продукти. Буде банкрутство нерентабельних підприємств і навіть безробіття.

Номенклятура буде всіми можливими способами саботувати реформи, чекаючи на відповідний час, щоб знову захопити неконтрольовану владу.

Кількість членства „Солідарности" збільшується дуже поволі. Причина — занадто велика політизація професійного союзу. Йде до того, щоб політикою займалися професійні політики, а професійні союзи мають клопотатися тільки охороною прав працюючих. Треба сподіватись, що в майбутньому кількість професійних союзів побільшиться. Тепер їх є два.

Нову політику можна схарактеризувати гаслом: погодження понад розмежованням. „Межі" залишаються, але є і погодження. Таку політику прийнято 10-го червня 1989 року групою осіб, які належать до різних політичних організацій, але хочуть діяти разом із „Солідарністю" на підставі плюралізму і взаємної толерантности.

Основи тоталітарної системи в Польщі підірвані, але небезпека все ще не минула. Вартості, за які і досі в Польщі треба боротися, — це свобода і суверенність особи, повна свобода висловлювати свої думки, законність і демократія, вільна від будь-якої форми маніпуляції, економічний і культурний поступ, незалежність народу і суверенність держави. Необхідно створити інституції, які зреалізують згадані вартості та введуть їх практично в щоденне життя. Треба пильно працювати проти всіх форм деґрадації суспільного життя, зформувати нові засоби інформації для впливу на суспільство, при використанні існуючих засобів масової інформації. Для того, щоб демократія не обернулася тільки в вивіску, але стала суспільним фактом, необхідно зреалізувати місцеве самоуправління. Це дасть необхідний поділ компетенцій — органів державної адміністрації і повну незалежність самоуправлінню в межах компетенції.

Негайно необхідний закон про охорону народного здоров'я, про освіту і розвиток культури. Необхідно ліквідувати всі форми номенклятури і її впливу.

Всі сфери діяльности треба звільнити від панування ідеології і небезпечної практики державної опіки. Політична опозиція в Польщі стала фактом. Тадеуш Мазовецький у першій своїй промові на становищі прем'єр-міністра сказав, що негайно перевести народне господарство країни на шлях економіки ринка. Мазовецький також попередив, що треба вважати на „небезпечний заворот голови від успіхів". Велика небезпека все ще за порогом, в Польщу все ще можуть бути введені чужі війська під командуванням комуністів.(!) В самій Польщі дуже багато ключевих постів залишається в руках комуністів. В результаті без партійного благословення не прожити „безпартійному" урядові.

Новий прем'єр-міністер отримав благословення з Москви і навіть „титул" товариша — товариш Мазовецький, що досі в совєтській практиці не вживалося. Першим приїхав з Москви познайомитися з новим прем'єр-міністром голова Комітету державної безпеки (КҐБ) СССР К. Крючков.

Осип Губчак

Польська лекція

І знову поляки дали нам лекцію, як поступово, крок за кроком, в нинішніх тяжких обставинах здобути свободу, або, як сказав один діяч „Солідарности", „від диктатури переходити еволюційно до демократії". Поляки мають тепер у проводі розумних людей: Лєх Валєнса є добрий провідник мас, але він розуміє, що не має належної освіти і досвіду, щоб бути провідником держави, тому на прем'єра висунув Мазовецького, вченого політичного діяча. Певно він теж за порадою Папи, з яким все радиться, доручив вибрати президентом генерала Ярузельського. Валенса розуміє, що не можна задиратися з Москвою і краще тепер досягти якогось порозуміння з Ґорбачовом, ніж пізніше стрінутися віч-на-віч зі сталінськими і брежнєвськими послідовниками. Бо Єльцин каже, що та сталінсько-брежнєвська трійка — Лігачов, Чебриков і Щербицький — саботують перебудову і риють під Ґорбачовом, щоб його усунути, а Ґорбачов прогавив нагоду позбутися їх. Не досить рішуче веде перебудову і тому його популярність у народі дуже підупала.

Треба теж знати, що Ярузельський — це інший тип, ніж попередні польські комуністичні головачі, які дбали передусім про свою власну наживу і були людьми, про яких наша приповідка каже: „Не дай, Боже, з Івана пана". Ярузельський — це шляхтич. Його родичі мали малу посілість коло Білостоку, їх вивезено до Москви і вони десь там загинули, а молодий Ярузельський був вихований в комуністичному дусі. Та чи він забув про своє походження — про це можна різно думати. Він теж пройшов комуністичну політичну школу. Польські гарячі патріоти можливо і його недолюблюють, але історія може його інакше оцінити. Передусім він має опінію людини чистих рук і він своїм твердим ставленням до „Солідарности" вибрав з двох лих менше, щоб уникнути у Польщі такої масакри, як це було в Мадярщині і Чехо-Словаччині.

Прем'єр Мазовецький склав свій кабінет компромісово: зі „Солідарности", двох малих демократичних партій і комуністів. Комуністи дістали чотири міністерства, а може дістануть ще два. Військові і внутрішні справи є в комуністичних руках. Генерал Кіщак, який був короткий час прем'єром затримав внутрішні справи. „Солідарність" має переважно ресорти, що відносяться до господарства і культури.

За міністерство закордонних справ йшла довша суперечка між „Солідарністю" і комуністами, а в компромісовому рішенні ані „Солідарність", ані комуністи не дістали його. Міністром закордонних справ став незалежний політик, професор міжнародного права Скубішевський. Так Польща стала на добру дорогу до повної свободи. І на поляках вже взоруються інші народи. Литовська національна організація „Саюдіс" вже порозумівається з литовськими комуністами, це саме роблять теж і мадяри.

Микола Руденко

ЛИСТ В УКРАЇНУ

Давно вже совєтська преса обіцяє нам засадничий документ цілком новаторського змісту з приводу національної політики КПСС. Той самий документ, на підвалинах якого має відбутися революційний пленум ЦК в часи революційної перебудови.

І ось він перед нами — його урочисто названо Плятформою КПСС. Плятформою, котрій буцім то належить обновити і тим самим врятувати Совєтський Союз, що був перетворений сталіністами на криваву імперію. Таку криваву, якої протягом історії не знало земне людство. Ця імперія сьогодні не просто захиталася — вона вже фактично розвалюється. Що ж пропонує КПСС задля її оновлення й порятунку?..

Ось ми читаємо перший розділ із подивом упізнаємо сусловські арії на сталінський мотив. Відразу впадають в око заштамповані панеґірики мітичним „здійсненням права на самовизначення і створення власної державности" в так званих національних „республіках". Навряд чи здатна нас порадувати й гордість „цілісним народногосподарським комплексом", котрий насправді є першопричиною нечуваної економічної кризи. А чого варта, скажімо, така теоретична „перлина": „В духовній галузі створювались можливості для збереження і розвитку національної самобутності".

Коли ж це вони створювались? Чи не в епоху, яка породила Соловки й Колиму, голодомор 32-33 років та багатотисячні розстріли у Вінниці, Биківні й десятках інших чекістських боєнь? А, може, національна самобутність розвивалася на концтабірних нарах, де помирали Євген Плужник і Микола Куліш? Чи в уральському нетопленому карцері, де цілком свідомо заморозили на смерть Василя Стуса?

І вже зовсім по-блюзнірському звучить виправдання сусловсько-брежнєвської ідеї злиття націй. Важко навіть повірити, що до нас могли повернутися в дослівній формі ці імперіялістичні марення — і все ж вони повернулися! Ось послухайте: Одночасно йшли інтернаціональні процеси,.. „котрі об'єктивно вели до формування нової соціяльної спільноти — радянського народу". Чим не пляґіят із сусловських промов?

Але ж за лаштунками цієї демагогічної формули стоїть страшна практика, котру не можна назвати інакше, як етноцидом і геноцидом. Ми вже згадували про фізичне винищення української інтеліґенції. Проте ми знаємо іще нещадніше винищення, бо воно набагато масовіше — винищення духовне. В цьому разі українська інтеліґенція знищується іще до свого народження. Тут, можна сказати, провадяться масові духовні аборти. Діти при цьому лишаються жити, але із українських громадян вирощують бездуховних яничарів. І це діється не десь у Стамбулі, а на рідній, розтерзаній і пограбованій Україні.

Починається ніби й невинно: просто в українських дитячих садках бракує вихователькок, які знають українську мову. Бо їх чомусь обов'язково належить привозити з Івановської або Рязанської областей — свої не підходять. І ось уже половина учнів середніх шкіл в Україні навчається не українською, а російською мовою. Батьки проти цього не лише не протестують, а навіть схвалюють таке обрусіння. А чому? Тому, що майже сто відсотків вищих учбових закладів давним-давно переведені на російську мову. Кому ж із батьків не хочеться, щоб їхня дитина вступила до інституту? Ось чому навіть в українських селах батьки почали вимагати російських шкіл.

Тим часом нова Плятформа КПСС, як це давно робить найзаповзятіший русифікатор Щербицький, закріплює за батьками право вибору мови навчання для своїх дітей. Хоч добре відомо: не батьки вибирають — їм нав'язують російську мову спритні чиновники. Яка ж примітивна хитрість! Власне, навіть не хитрість, а цинічне зухвальство: спершу зрусифікуємо вузи, а середня школа зрусифікується само собою.

Що ж тут нового? Анічогісінько! Все так, як воно й було. Русифікація була й лишається вже навіть не таємною, а відкритою метою московських шовіністів. Не приховують навіть саму мету: створення єдиної історичної спільноти, ім'я якої — совєтський народ. Зверніть увагу: йдеться не про народи Совєтського Союзу, кожен з яких зберігає свою національну самобутність, а про уніфі-

(Закінчення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО 400-РІЧЧЯ БЕРЕСТЕЙСЬКОЇ УНІЇ

У „Свободі" з 22-го липня ц. р. була надрукована цікава інформація п. з. „Комісія зв'язків з Україною УПЦ відбула наради", у якій також заторкнено питання підготови до відзначення 400-річчя Берестейської унії.

Дослівно сказано: „Особливу увагу притягнуло недавнє повідомлення про те, що українці-католики уже почали підготову до надзвичайного широкого відзначення 400-ліття Берестейської унії. Зібрані на поширеному засіданні Комісії зв'язку з Україною ухвалили резолюцію, що відзначення в таких великих маштабах події, яка розбила релігійну єдність українського народу, буде шкідливим актом, що приведе до дальшої поляризації Українських Церков та їхніх вірних".

Дуже здивувало мене, що члени комісії могли прийти до такого висновку і поставити наголос, що відзначення 400-річчя Берестейської унії буде „шкідливим актом". Невідомо у чому тут лежить шкідливість? Факт, що підписання унії Української Церкви з Римською Церквою у Бересті 1596 року є історичним актом, який заслуговує на окрему увагу. Чи це кому подобається, чи ні, але це подія великого значення і її не слід недоцінювати. Це є чотириста років творчо діючого і динамічного, християнського життя, яке повністю, без найменшого сумніву, заслуговує на особливе й окреме відзначення. Дивно, що члени комісії не спроможні були доглядіти, що це не тільки історія нашої таки Української Церкви, але також історія українського народу, яку належить достойно і гідно пошанувати.

У цьому відзначенні є також місце і для нашої Української Православної Церкви, не в розумінні ліцитацій, хто кращий, чия хата гарніша, але у площині аналізи подій того часу та їх наслідків. Ми повинні до цих питань підійти спокійно, розважно із самокритичним підходом. Розважити, що буде добре і що зле. Напевно не все було зле, а значно більше було доброго.

Відзначення 400-річчя Берестейської унії — це добра нагода спокійно і розважно проаналізувати історичні факти такими, як вони були, а не такими, якими ми бажали б їх бачити, відки-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Барагура

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО — ЗАСІБ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Всебічне виховання повноцінної людини — процес складний і мозольний. Щоб цей процес дав позитивні наслідки, він мусить початися з раннього дитинства (до сьомого року життя), й пізнішого дитинства (від сьомого до дванадцятого року життя), почерез юначий вік (від дванадцятого до двадцятого року життя) до повного дозріння молодої людини. Психолог д-р Стефанія Тершаковець-Бережницька на запит, коли починати виховувати дитину, дає коротку відповідь: „Від хвилини народження"... („Виховні трудноші різного віку і розвиток особовости", „Ми і наші діти" збірник 1.1965). Подібне становище займає теж психолог д-р Іван Головінський у статті в згаданому збірнику.

Щоб процес виховання дав позитивні наслідки в формі повноцінної людини — індивідума, члена родини, суспільства, нації, як сказав Іван Франко, „цілого чоловіка", треба вжити скоординованої й зсинхронізованої дії різних позитивних впливів та сконцентрувати їх на предметі виховання людської істоти — дитини в її перших фазах зростання і в її юнацькому періоді життя. Тоді людина вже повністю дозріває й сама знаходить шляхи самовиховання, защеплені їй у раніших розвоєвих фазах. Так вивершується формування особовости, характеру, вдачі поглядів людини. Це твердження дослідників-психологів і педагогів підтверджують пословиці, що в випливом народної мудрости: „Нагинай галузку, поки зелененька".... чи „Чого Івась не навчився, того Іван не зможе"...

Засоби й методи виховання залежать від розвоєвих фаз дитини-юнака-юначки, а спільними рисами їх мусить бути доцільність та позитивне цілоспрямування.

Найважливішими чинниками виховання є батьківський дім, дитячі садки, передшкілля, школа, Церква, довкілля — щоденне оточення, як співучні, товариші забав та різновиді товариства молоді, організації — виховні, релігійні, самодіяльні, спортові тощо. Передове місце поміж цими чинниками займає батьківський дім, атмосфера родинного вогнища, сповнена любови й гармонії, бо у вихованні дитини велику ролю відіграє інстинкт наслідування, а ідеалом для неї є мати й батько.

У початкових фазах життя дитини-немовляти найважливішу ролю відограють основні фізичні потреби — харчування, гігієна, просякнуте любов'ю материнське піклування, житлові умови, одяг, іграшки тощо. Згодом на базі й паралельно з батьківським домом починають діяти й інші, згадані раніші, виховні чинники. З віком дитини ці виховні дії переходять із площини фізично-біологічно-побутової у вищі площини — інтелектуального, духовного, емоційного характеру. Процес виховання дасть тільки тоді позитивні наслідки, коли згадані чинники будуть зазублюватися, доповнювати себе та гармонійно співдіяти.

Це коротке, згущене психологічне й педагогічно-дидактичне тло послужить з'ясувати виховне значення однієї окремої ділянки національно-культурного життя, спрецизованої в заголовку статті. Ця ділянка належить до дисципліни етнології-етнографії, зокрема до однієї їх частини — фолкльору.

Етнологія-етнографія, це культурно-соціяльна галузь антропології. Між етнологією й етнографією суттєвої різниці немає, тільки що етнологія — це більш теоретична дисципліна, а етнографія - це описова наука, яка вивчає загальні характеристичні риси окремих культур шляхом історико-порівняльної методи. Етнографія досліджує початок народів, їх фізичні типи, расу, взаємини поміж народами, історичні періоди формування етнічних груп, поселення народів, їхні садиби, економіку, родинне й суспільно-громадське життя. Фолкльор цікавиться віруваннями, світоглядом, поетичною творчістю, мистецтвом народів.

І саме темою цього огляду є висловити кілька думок про виховне значення і вплив народного мистецтва на виховання молоді. До ділянки народного мистецтва входять такі більш-менш його види: писанки, вишивки й їх застосування до одягів і хатнього обладнання, мереживо, гапти, килимарство, кераміка, порцеляна, скло, вибійки, ґердани, різьба й плоскорізьба, здебільшого в дереві, інкрустація деревом, металом, соломою. Народні декоративні мотиви, орнаментацію використовують архітекти в будівництві, а декоратори до внутрішнього устаткування.

Щоб зацікавити дитину й молодь цими творами народного мистецтва, треба подбати, щоб українська хата мала зразки цього мистецтва. Діти, від немовляти повинні мати вишивані одяги, подушечки, рушники, іграшки народного виробу. В кожній хаті повинні бути писанки, керамічні вироби, вишивані скатерті, інкрустовані альбомні обкладинки, скриньки, вишивані фіранки, занавіси. Словом, хата повинна бути наскрізь „українська", а принаймні одна кімната втримана в стилі українського народного мистецтва.

Ці вироби народного мистецтва й творчі уяви народних майстрів матимуть великий виховний вплив на виховання дитини в національному дусі, в почутті приналежности до українства, до виплекання національної гордости. Дитина побачить себе в оточенні творців мистецького генія українського народу.

Вказане дати дітям і молоді змогу оглядати твори народного мистецтва в українських музеях, на виставках і показах народної ноші. Добре післати дитину на курси писанкарства, вишивання, мереження, гаптування. Українська писанка здобула собі в ЗСА загальне признання й популярність. У великодній час багато англомовних журналів поміщують статті про писанкарство, а газети прикрашують писанковими мотивами свої сторінки. В одній провінційній місцевості коло Ню Йорку на передвеликодньому базарі, влаштованому неукраїнським населенням, якась одна молода жінка писала писанки, а її чоловік розказував історію і пояснював символіку писанок. Молодь, побачивши, що українське народне мистецтво здобуває собі признання чужинців та має вплив на народну творчість народів, які сусідують з Україною, набере почуття національної гордости.

Ближче ознайомлення молоді з народним мистецтвом дасть їй ключ до його розуміння, до пізнання його історичного розвою на протязі багатьох століть, дасть їй змогу сягнути до коріння рідної нації, з якого виросли ці мистецькі цінноці. Бо, хоч мотиви, орнаменти, композиція, матеріял з ходом часу й зі зміною обставин у деталях зміняються, то в основному зберігають свій оригінальний вигляд, який вказує на окремішність нашого мистецтва від мистецтва інших народів, наприклад, різниці між українськими й румунськими вишивками.

Молодь побачить, що хоч різні українські реґіони

(Закінчення на стор. 3)

„Час увійти..."

(Закінчення зі стор. 1)

Гомер, яка вже довший час є властителем підприємства реклями. Сама ця брошурка англійською мовою притягає око і може зацікавити чужинецьку публіку. „Музика в Інституті" або у скороченні „МАТІ" це спроба вийти на „ширші води", яка безумовно вимагає підтримки української спільноти.

Наша гостя каже, що надіється на моральну та матеріяльну підтримку і запевняє, що усі, які бажають зложити даток на переведення цих концертів і зроблять це до 12-го жовтня ц.р. будуть поміщені в програмці, з нагоди першого бенефісового концерту.

Ще перед тим концертом появиться відповідна летючка про серію, а відтак програмка у двох мовах.

— Як це так, що поміж концертами цілої серії два не будуть відбуватися в УІА? — питаємо завважуючи, що О. Криса грає 21-го січня 1990 року в Карнегі Голл, а 24-го березня 1990 року закінчення Фестивалю української модерної музики відбудеться в Лінкольн Центрі у Еліс Таллі Голл. Це є прийняте, що коли влаштовується цілу серію концертів — вони не мусять усі відбуватися в тому самому приміщенні", — вияснює нам І. Стецура. „Незабувайте, що заля УІА мала, а на ці концерти вперше будемо продавати точно 120 місць із числами. Вже з того приводу повторяємо концерти і Слободяників (де грає батько і син) і Крисів (грають два сини з батьком) в суботу увечорі і в неділю по полудні, щоб дати можливість більшій кількості любителів музики взяти в них участь. Квитки на концерти коштують по 25 дол., а на два бенефісові концерти по 35 дол. Розуміється, квитки на концерти до Карнегі Голл і до Лінкольн Центру треба замовляти окремо".

— Ви згадували про перший бенефісовий концерт, а який другий? — питаємо.

Другий — нашої відомої піяністки д-р Юліяни Осінчук відбудеться в неділю, 29-го квітня 1990 року, о год. 3-ій по полудні. Це закінчення першої серії, а надіюся, що друга буде ще краща".

І. Стецура повна енергії та оптимізму, який зумовлений ще тим, що має таких добрих музичних дорадників і таких визначних виконавців, серед яких крім вище вичислених приїжджих з України є і наші відомі тут сили, а це піяністки Лідія Артимів та Юліяна Осінчук скрипаль Євген Гратович і його дружина Сильвія Ґолмон. Вона сподіється, що ця серія буде в скорому часі випродана і тому заохочує наших зацікавлених читачів замовляти якнайскорше квитки в УІА або у неї телефонічно на число: (212) 860-3891. Кошти цілої серії виносять 150 дол. на поодинокі концерти серії 35, 25 дол., а для студентів і сеньйорів по 10 дол. з місцями в другій кімнаті. Хто дістав брошурку має можливість замовляти квитки письменно. Можна також телефонувати до УІА від понеділка до п'ятниці між 3 — 6-ою год. по полудні на число (212) 288-8660.

І. Стецура з гордістю показує нам випуск широко поширеного журналу „Ню Йорк", де поміж програмами музичними на осіньзиму є вже інформації про серію п.н. „Музика в Інституті". Це перший крок для усвідомлення американської публіки метрополії про пляновані концерти, якими може відкритися шлях до українських музик і для української музики.

Лист...

Закінчення зі стор. 2

кований мовно, побутово й психологічно — отже в перспективі також етнічно єдиний совєтський народ. А якщо назвати речі своїми іменами, то мають на увазі єдину націю єдиної, неділимої імперії. Те саме, про що мріяв Сталін, але не встиг здійснити.

Нас запевняють, що партія в національних ідеях буцім то повертається до початку двадцятих років, коли був створений сам Союз. Але ж погляньмо, як нова Плятформа пропонує формували війська. Хіба ж так, як це робилося у двадцятих роках? О ні! Тоді вони справді формувалися за територіяльним принципом і навіть мали назву терчастин. Назва вельми благозвучна, але зміст був демократичний: кожна республіка мала власні війська, де військове навчання провадилося рідною мовою. А це означає, що армія утверджувала й закріплювала національну самобутність, в той час, як нині вона є головним русифікатором. Цікаво, що неможливість національних формувань міністер оборони Язов пояснює так: „Де ж я тоді братиму солдатів для радянських військ у Східній Німеччині?" Йому не спадає на думку, що через півстоліття після війни ревно соціялістичну Східню Німеччину взагалі можна звільнити від окупації. Так само, як авторам Плятформи не спадає на думку, що вони займаються плягіятом.

Про 400-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

нути шкідливі міти і стереотипи, які закривають перед нашими очима дійсну правду. В такій площині слід розглядати підготову до відзначення 400-річчя Берестейської унії. Гадаю, що спробу такого відзначення Берестейської унії не можна називати „шкідливим актом". Українська Католицька Церква з своїми вірними, яка, де тільки мала нагоду, ставала в обороні Української Православної Церкви, не заслужила собі на таке окреслення. Пробуймо доброзичливо, у християнській любові, пізнати себе самих. В цьому буде наша сила.

Микола Галів
Ню Йорк, Н.Й.

Українське...

(Закінчення зі стор. 2)

мають дещо відмінні народні вироби, наприклад, західні вишивки мають геометричні взори, полтавські рослинні, то зауважить, що єднає їх „українськість", свого роду спільна притаманність із печаттю українського духу. Вироби українських народних мистців від Лемківщини на Заході до реґіонів у північно-, чи південносхідній Україні мають спільні характеристичні риси, свою самобутність, яка відрізняє їх від подібних творів інших народів.

Отже вплив на національну свідомість і гордість народного мистецтва великий. Він збільшується ще в поєднанні з уживанням рідної мови, плеканням звичаїв, знанням української історії, літератури, культури. Всі ці чининники формують у молодих людей почуття національної свідомости й приналежности до українства.

Ознайомлення молоді з народним мистецтвом виплекує в неї естетичні почування, відчуття й розуміння краси, кольористости, симетрії лінії, словом, це знаменитий засіб естетичного виховання і плекання доброго смаку.

Тому, що народні вироби поруч естетично-мистецьких вальорів, мають теж ще й декоративне та прикладно-ужиткове значення, вони знаходять покупців-споживачів і тим самим стають джерелом заробітку. Молодь зрозуміє їх пов'язаність із соціо-економічним життям нашого народу. Деякі народні мистці працюють приватно, інші в більших робітнях, верстатах, чи виробництвах.

Вказаним є ознайомити молодь із виставками та каталогами українського народного будівництва — церков, хат, господарських забудувань.

Іншим засобом національного усвідомлення та естетичних переживань є багатство й різновидність народного убору окремих реґіонів України. І хоч тепер цей убір витискають фабричні одяги, то все таки народ уживає його на свята, на родинні чи національні урочистості, а збірки цих одягів зберігаються в музеях.

Теоретичне ознайомлення та практичне опанування різновидів народного мистецтва має теж терапевтичне значення. Воно корисно виповняє хвилини дозвілля, заспокійно впливає на психічну рівновагу молодої людини. Ставши одним із улюблених її позазаробіткових зайнять („габбі") породжує в ній теж бажання колекціонерства зразків народного мистецтва та зразків мистецької праці народних умільців. Це дає тяглість і нерозривність ланцюга традиції народного мистецтва.

З цього короткого огляду можна виміркувати, який великий багатонапрямний виховний вплив — в національній, соціо-економічній та естетичній ділянках має ознайомлення молоді з мистецтвом народної творчости.

ЗАКЛИК
У СПРАВІ ПОЇЗДКИ НА ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО ДО ВАШІНҐТОНУ

Пригадуємо, що в суботу 7-го жовтня ц. р. біля пам'ятника Тараса Шевченка у Вашінґтоні відбудеться торжество для відмічення 175-річчя народження поета та 25-річчя побудови йому пам'ятника. Закликаємо наші громади подбати про автобуси, а громадян зголошувати свою участь у поїздці до Вашінґтону.

В Ню Йорку слід зголошуватися до Товариства „Самопоміч" ч. 98, СУМА ч. 136 та Пласту ч. 144, Друга авеню.

Також там можна набути пропам'ятні відзнаки в ціні 1 дол. і ювілейне видання „Шевченко у Вашінґтоні" в ціні 2 дол. та замовити квитки на концерт у ціні 10 і 15 дол.

Часу небагато, тож шліть замовлення негайно.

Ювілейний Шевченківський Комітет

У четвер, 28-го вересня 1989 року відійшов у Вічність на 83-му році життя

СВ. П.

ФЕДІР ЮРЕВИЧ

родом з Волині, колишній член ОУН і політичний в'язень німецьких концтаборів.

ПАНАХИДА відбудеться у середу, 4-го жовтня 1989 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні П. Яреми, 129 Іст 7-ма вул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОЧАТОК ПОХОРОННИХ ВІДПРАВ у четвер, 5-го жовтня 1989 р. о год. 10-ій ранку в українській православній церкві св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ДРУЗІ

39-ий КОНҐРЕС „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ" В КЕНІҐШТАЙНІ

У днях від 31-го серпня до 3-го вересня ц.р., відбувся в Кеніґштайні біля Франкфурту 39-ий з черги конґрес „Церква в потребі", зорганізований Колеґією Альбертуса-Маґнуса та Домом Зустрічей, католицькими інституціями, що стоять під патронатом Німецької єпископської конференції. Участь в конґресі взяло біля 400 осіб, представників 19 націй, серед учасників були присутні високі церковні достойники й владики так західньо-німецьких як і сусідніх церков. Організаторам конґресу вдалося запросити цього разу компетентних референтів з країн Сходу, що могли розповісти у своїх доповідях про найновіший суспільно-політичний і культурний розвиток в даних країнах. Темою конґресу було питання: Чи надіються християни на Сході на Европу? Покровитель конґресу, єпископ-суфраґан Лімбурзької дієцезії, до якої належить Кеніґштайн, Ґерґард Пішль підкреслив у своєму привітальному слові актуальність теми конґресу в переломному процесі, що проходить в країнах Східньої Европи, й пригадав, що саме тематика „християни Східньої Европи" десятиліттями стояла в центрі зацікавлень саме кеніґштайнських конґресів. У дальших привітальних словах представників культурних організацій, парламенту, в телеграмах, що їх прислали конґресові високі достойники церкви та уряду звучало важливе ствердження, що Европа — це не тільки економічна спільнота, а в першу чергу поняття духовного і культурного характеру, це колиска таких елементарних підпор людського співжиття як свобода, правда, справедливість, а наголовніше — взаємопорозуміння. Парляментарист Айхман пригадав слова чеського вченого з 17 ст. Коменського, що початком повороту на шлях братерської любови стане замирення.

Відкрито конґрес доповідю відомого суспільнознавця, що зокрема цікавиться проблемами Совєтського Союзу, Йосифа Рота на тему „Европа між уявою ворога та дорів'ям". Йосиф Рот ставить в центр своїх суспільнополітичних дослідів особливо християнські аспекти. Він звернув увагу, що саме кеніґштайнські конґреси від половини п'ятдесятих років закликали анґажуватися у справі релігійних груп в Совєтському Союзі, вимагали дотримання людських прав, свободи віроісповідування. Він ствердив у своїй доповіді, що саме християнство причинилося до того, що Західня і Східня Европа мають стільки спільних рис. Відносно Совєтського Союзу, то його політика була спершу скерована на світому революцію, далі — на поширення імперії і щойно за М. Ґорбачова прийшли певні зміни, внаслідок чого люди в Західній Европі почали змінювати свою уяву, свій образ, який був, щодо Совєтського Союзу спершу досить неґативний. Щоби запанувало довір'я між народами потрібні спільні уявлення вартостей та стремлінь. Тому що досвід з Совєтським Союзом був десятиліттям неґативним, потрібно, щоб витворилася атмосфера довір'я. Признання у власних помилках спонукує у партнера довір'я. Для витворення довір'я потрібний вільний потік інформації, вільні можливості подорожування, намагання реалізації людських прав. Рот однак застерігся, що так довго, як марксизм-ленінізм залишиться керівною ідеологією в Совєтському Союзі не можна очікувати від Заходу повного довір'я, бо спільна Европа можлива тільки як плюралістична демократія. До передумов повного довір'я належить також леґалізація Української Католицької Церкви, бо її позазаконне положення є вказівником, що в Совєтському Союзі віруючі не є повнопрвними громадянами. Захід прийняв був представників Московської Патріярхії з великим довір'ям і симпатією, але вона є на шляху їх втратити, через неґативне наставлення до леґалізації Української Католицької Церкви.

Архиєпископ з Любляни Алоїз Шуштар у своїй доповіді на тему: „Положення християн в Югославії і їх відношення до Европи" дав статистичний перегляд релігійної структури у югославській федеративній державі й ствердив, що в наслідок економічних та ідеологічних розчарувань в молодої генерації помітні пошуки за новими орієнтирами. Зацікавлення югославських християн Европи таке велике, що можна говорити про европейську хвилю, яку уосібнюють представники духовенства, але також інтеліґенція, а в не меншій мірі робітничий прошарок, що у великому числі проживає частину року в західньоевропейських країнах на роботах. Тому що Югославія культурно і національно дуже зрізнечкована, то її сприяє атмосфера Середньої Европи, де запанував дух багатокультурности й толеранції.

Доцент германістики Краківського університету Станіслав Дзіда виголосив доповідь на тему: „Що очікує католицька Польща від Европи?". Він підкреслив точними даними, як сильно католицька віра проникла у всі сфери суспільного життя польського народу, вказав однак і на моменти, що сильно відбігають від цього взору. Від Европи католицька Польща очікує більше толеранції в акцептуванні притаманних польському народові проявів віри, себто глибоку народну набожність, яка свого часу була критикована навіть власною інтеліґенцією, що однак сьогодні дивиться вже інакше на цей феномен. Референт заторкнув і деякі економічні питання, допомоги зі заходу та її необхідності. Він стверджує, що політика Заходу супроти Польщі, диктована радше критеріями економіки ніж християнської солідарности. Одночасно він закидає деяким західним суспільствам, в яких функціонує краще економічне життя, що вони думають, що цей успіх дає їм право дивитися арогантно на слов'янський схід і диктувати спосіб життя і в поза економічних ділянках. Міжлюдські відносини на думку Станіслава Дзіди, що виявився прекрасним знавцем німецьких культурних течій, повинні дістати куди вищі гуманні якості. Під кінець доповіді він заторкнув дискусію про німецько-польські границі, яка не вшухає в Німеччині. Праві кола в Німеччині думають, що треба віддати полякам їхні колишні східні області, а тоді німцям повернуться їхні теритотії, що їм були відібрані після Другої світової війни. На жаль дискусія на цю тему не відбулася, а на пресову конференцію, де ми хотіли йому поставити деякі питання про українсько-білоруське населення тих, так званих східньопольських теренів, він не міг прибути. Але дехто з українців говорив з ним приватно на цю тему і він вибачався, що належить до післявоєнної ґенрації, що майже не мав можливостей довідатися про дійсний стан речей на сході Польщі, що йому треба вивчити щойно цю проблематику. Станіслав Дзіда є активним членом польської Солідарности. В робочому гуртку учасники німці домагалися, щоб поляки вернули східні терени, а росіяни хай їм віддають відібране. На це сказав українець, що долю тих теренів вирішуватимуть українці і білоруси, що там живуть, а не росіяни.

Дуже добрий нарис про розвиток християнства в Мадярщині впродовж віків, а також огляд сучасного суспільного і релігійного стану дав єпископ з Будапешту Варшеґі у своїй доповіді: „Яке значіння має християнство для Мадярщини". У трудній ситуації суспільнополітичного переходу, в якому знаходиться сьогодні Мадярщина відчувається загальна потреба нового початку, людяности, правопорядку, диктованого християнськими вартостями, потреба побудови держави зі свободою релігії та совісті. Ця потреба саме має коріння в християнській державі, якою була Мадярщина впродовж століть. Християнство було завжди для мадярського народу також вікном до Европи. В минулих сорока роках, коли з боку уряду робилося все, щоб це християнське коріння вирвати, задушити, церкву осмішити, знейтралізувати. Жевріли однак давні християнські вартості, що тепер знову вийшли на верх і починають набирати сили. Сьогодні всім ясно, що християнство в цій країні отримало нові шанси скерувати духовне життя країни в здорове русло, помогти оздоровленню суспільства від морального занепаду. Тому що частина епархії пішла на певні уступки супроти держави, йдеться також про те, щоб церкву переорганізувати, щоб вона могла виконати важкі завдання прищіплювання християнських вартостей серед народу.

Доповідь богослова професора Алоїса Гампеля із Ґінсену: „Християни на Сході — виклик для Европи" заторкнула дуже елементарні питання співжиття европейських народів. На його думку, зміни в соціялістичних країнах ставлять не тільки політику, але й церкви перед нові завдання. Чотири десятиліття залізна заслона звільнювала західні церкви перед тісними контактами із церквами Сходу. Сьогодні однак, кожен, що заявляє про свою солідарність, має можливість її втілити в життя. Хоч всіх нас єднає спільна християнська віра, то через довголітню ізоляцію, виникли труднощі непорозуміння. Люди, що до нас приходять зі Сходу, потребують людської підтримки, тепла і людяности. Ще у 1988 р. Харчев заявив був, що майже кожен рядок законодавства (він мав на увазі відносно церков з 1929 р.) підкреслює залежність церкви від держави, а в таких обставинах можливе свавілля. Від Сталіна назад до Леніна це так само не приносить розв'язки, бо і Ленін нищив церкву і віруючих. Після 70-ти років поборювання релігії, яка нібито стояла на перешкоді прогресові, сьогодні приходять носії наукового атеїзму до висновку, що релігія може стимулювати суспільний процес. Правозахисники з православного середовища - домагаються іспиту совісти церковних кіл. Критиці однак можна піддавати не тільки керівників церкви на Сході, але й представників західніх церков, що твердили мовляв радянська конституція забезпечує також в практиці свободу віроісповідування. Християни Европи не мають чого радіти, що соціялізм банкрутує, бо проблеми наших церков від того не стануть менші, перед суспільствами стоять великі завдання. Можна себе питати, хто замінить соціялізм, і не бажати, щоб це був націоналізм, що акцептує християнську віру лише як власного підсилювача. Не можна також бажати, щоб це було зачумлення від консуму, бо воно наближує людство до екологічної катастрофи. Християнські культури повинні вкласти всі сили в взаємопорозуміння і збереження земної кулі.

Представник Світової Ради прибалтійських народів при европейському парляменті Клемайтіс, що має змогу часто бувати в Литві, прибув на конґрес саме звідти, і міг поділитися своїми враженнями з тих переломових суспільнополітичних процесів, що їх проходять бальтійські народи в наші дні. На його думку на Сході йдеться про шлях назад в Европу після того, як ці народи були десятиріччями відірвані від неї. Але вони також вертаються в свідомість европейців. Йдеться про створення нової еврпейської самосвідомости, що бажає подолати розподіл на Схід і Захід. Очікування людей в прибалтійських країнах є дуже високі, тиск, що іде з низів надто сильний, але суспільнополітичні процеси потребують свій час. В традиції християнської солідарности Західня Европа не сміє бути тільки спостерігачем її завдання — впливати конструктивними думками, щоб, віч-на-віч з політичними реальностями на Сході, знайти можливу розв'язку для нового порядку, що дасть народам оптимальну можливість власного розвитку. Клімайтіс засудив тих, що закидають реформістському рухові прибалтійських народів ірраціональні домагання, які могли б стати небезпекою для політики Ґорбачова. Він відкинув також закиди, що там переважають націоналісти, а назвав їх патріотами й реалістами. Правда, є там і екстремісти, їх ролю однак перебільшують ті сили, які не бажають реформ і нового порядку. Що до заяви ЦК КПРС, то вона звучить загрозливо і брутально, але й в ній є також мова про можливість компромісу. Що до церков в Прибалтиці, то вони на разі не вміщуються в дискусію. Їх стан відчутно покращав, порівняно з минулими роками й тому не має глузду, щоб церкви рискували своїм теперішнім станом посідання. Европа повинна собі усвідомити свою християнську основу і будувати на ній свою спільну майбутність.

На влаштованій, другого дня конґресу, пресовій конференції ішлося цього разу про готовість західніх католиків використати догідну ситуацію вікдритіших границь для духовної допомоги віруючим в Совєтському Союзі. Швидкий розвиток в Совєтському Союзі просто приголомшив відповідні церковні й політичні кола, які все ще знаходяться в стадії переорієнтації. Довгі роки саме на цих конґресах ішла мова про переслідування віруючих, тепер, після їх звільнення, завдання не зменшилися, бо релігійні згромадження і церкви мають великі потреби в розбудові добре функціонуючих громад. Потрібна в першу чергу релігійна література. На цьому тлі виникла палка дискусія про брак паперу для друкування релігійної літератури в Совєтському Союзі, про те, що церкви в Совєтському Союзі продають за дорогі рублі біблії, що масово подаровано Заходом для віруючих, що в Чехо-Словаччині високі суми подаровані західними католиками, та були призначені для друку біблії, використовуються для державних інституцій.

Всі учасники конґресу отримали низку матеріялів з писемними звітами про положення християн в окремих країнах середньої та східньої Европи — Польщі, Чехо-Словаччини, Румунії, України, Німецької Демокр. Республіки. Саме для цих країн, з яких не було доповідачів, були влаштовані робочі семінарі-гуртки, де, на підставі отриманого матеріялу, можна було обдискутувати з відповідним автором-референтом низку питань. Писемний звіт про положення українців католиків написала авторка цих рядків, він був навіть видрукований в подвійному числі за липень-серпень журналу „Інформації та звідомлення". Для робочого гуртка під назвою „Християни в Україні" був ще підготований нею звіт, що коротко знайомив з різними аспектами сучасного стану різних релігійних спільнот в Україні. В робочому гуртку взяло участь біля 50 осіб, між ними немало високих церковних достойників, що від давна цікавляться проблемою леґалізації, при своїх подорожах до Совєтського Союзу старалися зустрітися з нашими владиками, вели розмови з представниками РПЦ. Дискусія була дуже жива. Ішлося і про незрозуміле неґативне ставлення РПЦ до цього питання, обговорення причин — страх перед втратою субстанції в Україні, що принесе крім престижевих, також економічні наслідки. Відчутна була симпатія і прихильність до страждаючих українців католиків. Мова ішла також про дальшу допомогу в отриманні відповідної релігійної літератури, яку треба масовіше на Заході передруковувати. Потрібна дальша розбудова інформації про нашу церкву, про всіх віруючих в Україні, також про намагання відновити УАПЦ.

Саме на конґресі появилося перше число нової пресової служби, що виходитиме німецькою мовою двічі в місяць з оглядом важливіших подій в релігійному і церковному житті Східньої Европи з немалим акцентом саме й на Україні.

Кеніґштайнські конґреси кінчаються традиційно виданням резолюції, що цього року охоплювала наступні питання:

Конґрес стверджує, що в деяких східніх та середньосхідніх країнах Европи прийшло полегшення для церков: відкрито нові храми, знято обмеження числа студентів богослові, єпископам улегшено працю в дієцезіях, арештованих священиків звільнено. В Чехо-Словаччині, Румунії та Альбанії однак змін немає. Населенню відмовляється в основних демократичних правах, віруючі не мають релігійної свободи. Навіть у Совєтському Союзі ще не леґалізовано Українську Католицьку Церкву. 50 років після пакту Сталіна-Гітлера приходиться стверджували, що Европу, з її християнським корінням, треба бачити як цілість. Тільки в европейському рамені можна буде подолати розподіл на Схід і Захід. Конґрес закликає християн Европи до інтенсивнішого анґажування для східніх братів у вірі. Вони потребують нашої солідарности — так ті, що їх переслідують, як і ті, що дістали кращі можливості впорядкувати справи церкви. Ця допомога однак не йде тільки в один напрямок, бо віруючі зі Східньої Европи можуть духовно збагатити людей Заходу.

Наради конґресу мали гарний відгук у німецькій пресі та в радіослужбах. В ньому можна було стрінути і згадки про Україну і її особливу ситуацію. Відрадно можна ствердити, що час тотального промовчування української проблематики в німецькій пресі поволі минає і все більше починають цікавиться різними процесами, особливо церковними питаннями, що торкаються України.

На завершення конґресу були спільні молебні, молитва і святі літурґії в римському та нашому східньому обряді, якими цікавляться немало німецьких учасників. Наші відправи служили отці Дем'ян Шеферс, Мирон Молчко та білоруський отець д-р Надсон з Лондону українською та білоруською мовами. На велику радість учасників із Вільнюса прибув ансамбль унівеситетської молоді, що своїми співами й танцями зачарував усіх глядачів. Кеніґштайн і довколішні містечка, де виступали молоді литовці, вперше могли бачити чудові народні строї, чути чарівні обрядові пісні, втішатися народними танцями. Українська група цього року була невеличка, але спільними силами в дискусіях робочих гуртків, в розмовав гідно заступали справу наших віруючих в Україні. З Мюнхену прибув отець Мирон Молчко, з Нового Ульму — Васильь Вацик, в останній день конґресу взяв участь майбутній інженер Михайло Ясеницький і авторака цього допису.

Анна-Галя Горбач

ДОПОВНЕННЯ ПРОПУЩЕНОГО

У дописі „Відзначення 70-річчя проф. В. Жили („Свобода" з 12-го вересня ц.р.) автор не згадав, що від родини вітав ювілята його син Любомир Вадим, д-р математичних наук, який займає один із керівних постів у ділянці дослідів міжпланетних польотів. У своєму слові він накреслив зворушливу картину переживань родини під час прямування батька до духовних та інтелектуальних висот та до виконання своєї життьової місії. — Володимир Барагура.